

Страшко О.П.

курсант

Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

*Науковий керівник – доцент
кафедри філософії та політології,
кандидат філософських наук,
Стояцька Ганна Михайлівна*

ФЕНОМЕН МАСОВОЇ КУЛЬТУРИ ЯК ФАКТОР ТРАНСФОРМАЦІЇ СУСПІЛЬНОЇ СВІДОМОСТІ

Концептуальне оформлення масової культури відбувалось протягом, принаймні, останніх двох століть і співпало з переходом культурних наративів від класики до некласики та постнекласики. Постмодерністський контекст масової культури на сьогодні визначає мінливість системи постпарадигмальних соціальних відносин, які панують у світі, перетворюють фундаментальні схеми співвідношення і розстановки соціальних сил та докорінно трансформують людські життя.

На сьогодні явище масової культури змінило зв'язок між психічними та фізичним властивостями сучасного індивіда та спричинило соціальні процеси, значення яких ще доведеться оцінювати через десятиліття. Специфічні особливості масової культури та її ретрансляторів змінюють не лише суто мистецькі, але й соціальні і політичні ландшафти сьогодення. Зростання фактору «візуалізації» з одночасною зміною статусу «високої» культури на «масову» спричиняє переворот у свідомості і створює нові дискурси, наративи, інтертексти, які починають жити власним життям та конструювати нову реальність.

Філософським підґрунтям описаних вище процесів можна назвати гедонізм з ідеєю досягнення задоволення; позитивізм зі зведенням соціального до біологічного; прагматизм; фрейдизм. Узявши до уваги весь описаний комплекс явищ та поглядів, необхідно запитати: отже звідки все ж таки походить масова популярна культура? Чи конкретніше: чи можна її виникнення уподібнювати зародженню культури як такої, коли йдеться про специфічну участь людини у створенні буття яке різниться з природним, включаючи сюди світоглядні перспективи, пізнавальні прагнення? Яка її частина є самотньою?

Популярна культура стає потужним чинником формування інституційних штампів, зазнає перманентного і дошкульного впливу пануючих ідеологій, а також тих проявів культури, які пов'язанні безпосередньо з буденною практикою. Отже, виходить що маси – це не

інертна купа відчужених атомів, але й спільноти за інтересами, які намагаються творити свою культуру. Народна творчість іронічно охоплює рекламні ролики, торсаючи з них уривки фраз, жаргонні слівця, укладаючи новий фольклор. Популярна культура не претендує на глибокий сенс, а виказує свою не-простість та нонконформізм. «Витоки популярної культури сягають традиційних свят, ритуалів, звичаїв, народних гулянь, карнавалу» [1, с.28]. Її творчість асоціюється не з технологіями, а з визначною подією, яка перетворюється на неподільне ігрище.

Звичайно, популярна культура є суміжною масовій культурі, бо ж навіть історично їй передує. Вона вибудовує собі певний фундамент, позаяк популярність ще не свідчить про простоту, та звичайно Крім того, популярне те, що не потребує особливого навантаження та проявлення мислення і мозкової активності, позаяк трендові речі перш за все чіпляють своєю невимушеністю. Популярними також можуть бути явища як елітарної культури, так і народної. Натомість «популярна та масова культури апелює до загальної прийнятності у соціальному та естетичному вимірі, схвалює повторюваність, звертається до повсякденної свідомості й для свого засвоєння не потребує специфічного знання чи унікальних навичок» [2, с. 150-151].

Отже, масова популярна культура це потужне явище, воно володіє могутнім ідеологічно-маніпуляційним знаряддям впливу на громадську свідомість. Більше того, дія маскульту шириться не лише на свідомість, а також на людське існування взагалі. Конкретніше: матеріальну, економічну, віртуальну сфери життя. Зараз народній культурі все важче існувати природно, її форми, модуси та механізми наслідують масова культура, яка, на відміну від народної (національної) є космополітичною, заснованою на псевдореалізмі, міфах, ілюзіях.

Важливим аспектом лишається і з'ясування курсів впливу комерціалізації та індустріалізації на поп-культуру. До масовості вступають також економічні відношення. У свою чергу, чи означає подібний товарний вираз культури, що ринкові критерії стають визначальними у порівнянні з художньою майстерністю, артистизмом чи інтелектом? Що важливіше – зиск чи якість? На цьому тлі малюється ідеологічна роль масової культури, у межах якої чиниться тиск на людину щодо перцепції цінностей, котрі проповідують пануюча влада.

Свого часу розповсюдження кіно та радіо-продукції, а сьогодні потужний, інколи токсичний вплив соціальних мереж та інтернет-таргетування та й узагалі масового виробництва і механізмів споживання, стали і стають передумовами виникнення тоталітарних та демократичних режимів. На сьогодні чітко виокремити де закінчується масова культура та починається політична ідеологія вельми непросто. Основні поп-тренди впливають на ідеологію і стають мейн-стрімом у політичній боротьбі різних сил, визначають долі держав та цілих міждержавних альянсів. Набір гасел,

який був частиною буденного життя, через микро- та точкові впливи на обрані соціальні групи, мусування у джерелах інформації можуть ставати частиною державної політики, а різноманітні форми плебісциту легітимізують їх. Найбільш промовистими прикладами подібного публічного життя можна назвати Brexit у Сполученому Королівстві Великобританії та Північної Ірландії або Консультативний референдум Нідерландів щодо асоціації України і ЄС. Дані приклади демонструють трансформацію мас-культури у політичний та ідеологічний популізм, загрози перетворення якого на тренд світової політики є все більше відчутними. То ж теоретичні розробки й надалі робить дискусію навколо проблеми масової культури все більш нагальною.

1. Культура масова і популярна: теорії та практики [Текст] / Т. В. Лютий, О. А. Ярош ; Ін-т філософії ім. Г. С. Сковороди НАН України. К. : [б.в.], 2007. 124 с.
2. Atkins R. Popular culture //Art speak: a guide to contemporary ideas, movements, and buzzwords, 1945 to the present. Abbeville Press; Second edition. 1997. 208 p.
3. Veblen T. The theory of the Leisure Class. Penguin Classics; Reprint edition. 1994. 416 p.
4. Бодріяр Ж. Символічний обмін і смерть [Текст] / Ж. Бодріяр ; пер. з фр. Л. Кононович. Л. : Кальварія, 2004. 374 с.
5. Джемісон Ф. Постмодернізм і суспільство споживання. Логос 2000. с.63-77

Темрієнко Н. В.

курсант

Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

*Науковий керівник – старший
викладач кафедри кримінального права
та кримінології, к.ю.н., с.н.с.*

Березняк В. С.

ЗЛОЧИНИ ПРОТИ ЛЮДЯНОСТІ У КРИМІНАЛЬНОМУ КОДЕКСІ УКРАЇНИ ТА У РИМСЬКОМУ СТАТУТІ: ПОРІВНЯЛЬНО- ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ

Процеси глобалізації, уніфікації окремих сфер життя, підвищення ролі міжнародного співробітництва, масштабність проблеми забезпечення стану миру та безпеки мали наслідком усвідомлення необхідності їх захисту як цінностей, що визначають існування усієї цивілізації. Реалізація свободи особи сьогодні можлива лише за умов миру та безпеки, які, у свою чергу, дають можливість обмежувати цю свободу.